

Ética de los servicios sociales

Begoña Román
Barcelona: Herder, 2016

La perspectiva pública de les professions fa temps que exigeix reflexionar sobre el sentit ètic que aquestes adopten des de la perspectiva de la responsabilitat que assumeixen en el moment en què s'ofereix un servei a la societat. Si això és necessari en totes les professions, ho és molt més en totes aquelles que impliquen algun tipus de suport o de cura per a millorar la qualitat de vida de les persones ateses perquè, afortunadament, ja no es tracta de prestar una atenció benèfica, sinó de crear les condicions per al desenvolupament dels seus drets fonamentals.

El treball que presenta Begoña Román és una reflexió sistemàtica i orientativa sobre com plantejar la reflexió moral i una acció coherent amb els principis en serveis socials, espais genuïns de confluència de professions vinculades a la atenció de persones vulnerables. Una reflexió per trobar el sentit de la tasca, que va més enllà del compliment dels requeriments legals que regulen aquestes activitats perquè, com indica Cortina, "si l'exercici de l'activitat professional exigeix excel·lència, i no n'hi ha prou d'evitar la negligència, llavors el dret és insuficient: cal forjar l'ethos, el caràcter de l'activitat, que es forma amb valors, principis i virtuts, no amb el simple seguiment de lleis".

Ara bé, es tracta de pensar una ètica per a la pràctica professional, no únicament una reflexió teòrica i filosòfica sobre valors. En aquest sentit, el llibre és un excel·lent exemple d'ètica aplicada, vinculada a la vida social, en aquest cas a través de les professions socioeducatives.

Partint d'aquests antecedents, el treball aclareix inicialment aspectes teòrics i conceptuals sobre els serveis socials, el sentit de les ètiques aplicades i els models teòrics per a la construcció de models ètics de referència. A partir d'aquí, analitza les característiques de les persones ateses des del punt de vista de les vulnerabilitats que cal superar i, a continuació, dissectiona amb detall algunes de les situacions crítiques que han d'afrontar els professionals, com és el cas de la confidencialitat, l'obediència a la llei, així com els riscos psicosocials de l'exposició permanent a situacions crítiques de presa de decisions.

Finalment, fa una proposta de virtuts professionals per a la intervenció socioeducativa i suggereix un model de deliberació col·lectiva per a la presa de decisions, aspecte essencial en el tractament de conflictes de valor que, com és ben sabut, no tenen una solució tancada i clara que es pugui aplicar de forma automàtica. Es tracta de disposar d'estratègies per construir respostes col·legiades que evitin tant com sigui possible l'arbitrarietat que pot produir la pressió i la urgència, amb la finalitat que

siguin justes per a les persones ateses i el menys estressants possible per als professionals que les emeten.

En definitiva, es tracta d'un bon llibre, necessari, que aborda una evident necessitat actual dels professionals, a més de ser útil per la claredat dels arguments que s'hi exposen i, especialment, per les propostes operatives per a la seva implementació.

Jesús Vilar
Professor de la Facultat
d'Educació Social
i Treball Social
Pere Tarrés – Universitat Ramon Llull